

Goede manieren

Een episodisch gedicht

Robert Anker

bron

Robert Anker, *Goede manieren*. Em. Querido's Uitgeverij, Amsterdam 1989.

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/anke001goed01_01/colofon.htm

© 2007 dbnl / Robert Anker

 i.s.m.

Voor Daniela

Inhoud

I	Begin. De held wordt in de taal gezet	9
II	Trap op	10
III	Leg dat geschaafde hoofd maar in mijn schoot	11
IV	De dichter slaapt en praat	13
V	Lelystad	14
VI	Openluchtmuseum	15
VII	Sealed with a kiss	17
VIII	Wij gaan geestdriftig uit elkaar	18
IX	Ons hart zit links, de wereld rechts	19
X	Een brief als zij dit leest	20
XI	In de richting van zijn oog	21
XII	De kunstenaar snakt naar ervaring	24
XIII	Kortom, wees charmant!	26
XIV	Van Beek zoekt zijn manieren bij een ander	28
XV	Recht op straat	33
XVI	'Gestrand' hoor ik je denken	36
XVII	Einde. Een weg naar huis	38

I

Midden in een tochtje met de auto, in een file in een bos,
 maakte ik mij los van mijzelf. Allemaal d'r uit, zei ik
 - vrouw en kinderen, de tas met truien en de thermosfles -
 en zette een leger zelf achter het stuur, sloeg de deur toe
 (ik gaf hem eigenschappen mee maar geen manieren)
 en zwaaide hem krampachtig na, wij namen wel de bus want
 je stapt wel in maar daarmee stap je nog niet uit. Daar
 gaat hij, door mij en zonder mij en slaat hij al een bijzin in.

Het wordt een zomeravond, hoge berm langs de ringvaart.
 Het veer met heimwee maakt zich los van de overkant.
 Daarachter loopt een dichte bomenrij het land in en daarachter
 ligt in zijn hoofd het dorp in zijn beschadigend verband.
 Hij is er al te vaak geweest om iets te vinden maar
 het was al op zijn rug gegroeid tot een onmerkbaar zware loze
 maar genadevolle last die voor geen stad geschikt is.
 Als van het veer de klep ratelend is neergelaten
 voegt hij zich in het verkeer en draait ter stad de ringweg op
 die hoog tegen het lege lijf der lucht silhouetteert.

‘Als ik deze afslag neem, ken ik nooit de andere.’
 Ik ben zijn lot, ik neem het stuur en laat hem binnengaan
 (o angst die tot het leven voert, laat ons niet ondergaan),
 gracht na gracht, geen telefoon, Amerikanen, meeuwen.
 Hij is mooi maar een vervalser maar mijn hartevanger
 dus mijn troost in de manieren die hij ondervindelijk
 en pijnlijk overwint op zoveel wijkend wenkend ideaal:
 harteloos engagement, slimme onbevangingheid.

II

Hoe komt hij aan die fiets waarmee hij over het trottoir en stopt weer als hij ziet dat er een deur openstaat.
 Hij loopt omhoog en morrelt aan de sloten van het leven.
 Een fort van meubels, lampekappen, foto's op het dressoir.
 'Wij staan om half zeven op en blijven altijd bij elkaar,
 samen met de burens en de winkels om de hoek, wij zijn
 voor alles bang, tot de dood beschreven en tevreden,
 ik rem voor dieren, hier mijn dochter en die vlek ben ik.'

Trap op verzeilt hij in de binnenkant van levens die
 naar buiten zijn gericht: agenda's, taxi's, telefoon.
 De werkster heeft haar vinger langs ieder schilderij gehaald,
 een uitgelichte stoel drijft in het wit, pannen en bestek
 verchromen zacht voor wie een dag weer iemand is geweest,
 die in dit staketsel van veroverend design, zonder krant,
 veilig bij een goed verstand en open ogen voor de wind,
 uit elkaar kan vallen tot een helder hoofd dat niets verzint.

Boven stinken katten vrolijk om zijn benen, gooi je jas
 maar op het bed, een rechte stoel aan tafel, schuif dat bord,
 die kranten geef maar, wil je wijn. De bel, de telefoon gaat.
 Dit is Mees, een goeie vriend nog heel van vroeger, roken?
 Jezus Rie, hoe moet dat nu, I love you, neem je tranen mee.
 Mooi dat het maandag is, betoogt een stem achter de wasmand.
 In een andere kamer slaat een typemachine aan.
 Mama kijk, zonder ogen! Hij zinkt hier veilig in elkaar.

Voor een beginner met zijn vieze handen is de zolder,
 beter dan de troep van vroeger is wat aanspoelt op de stoep,
 ongeschaafde planken lichte levens dragen, bevend
 zijn je ansichtkaarten volgeschreven met je plannen en
 je heden rinkelt om je lendenen, je laarzen zijn te groot,
 je walkman raast in swing en sweet teniet, je pikt je eigen
 fiets, je bent je eigen lege spandoek en bedenkt je niet.
 Je slaat de hoek om als ik beter kijk en ben je kwijt.

III

Het is een mooie dag. Hij heeft een holle maag en een vriendin met een zonnebril op d'r haar. Hij leunt tegen de auto, wrijft zijn sigaret uit met zijn schoen en ploft ze naast hem neer, haar knie tegen het dashboard, met haar weggevalen rok. Hij schakelt rap aan haar voorbij. Fascinatie! Erotiek! Reklame voor het leven zelf dat wenkt! Zij weet het beter: wil hij een doel maar hoe hij stuurt, zij is de auto en de weg. Intussen zwiert de open kabriolet de stad uit naar het stralende beton, de zon, het loeien van de wind ten slotte zet hem schuin uit zijn hoofd, hij wordt een reiziger in overdrive.

Binnendijks trekt zij hem naar de grond, dat noemt ze liefde en ze zoent hem maar hij ziet alleen zichzelf en haar. Wat hij zoekt is niet het dorp waar hij vandaan komt, het is de liefde die naar overkanten reikt door hier te blijven, hij wil haar zoenen maar hij ziet niet dat ze naast hem zit. Intussen zoekt hij weer een potscherf voor de verbeelding, de zon op zwarte pannen, grind, de groene schemer om een huis. Gaat zijn hoofd weer aan de haal en zucht om hier te wonen. Waarom kan hij hier niet zijn zonder iedere begeerte, op dagjesmensendag te stijgen tot de hoogte van het gras om vogels boven zich en binnenvaart te horen en te zien hoe wasgoed uit zijn jeugd wit tegen de wolken slaat, propellervliegtuig trekt een baantje over het vee dat snuift en loeit om het rinkelen van emmers, tractors keren van het land, een avondlang de kikkers tot de horizon, hij ligt in bed, zijn vader staat te praten voor het hek - 'Adem in wat er was, sla het gras van je broek, adem uit in de stad, zo woon je waar je bent,' zegt zij.

Wat rinkelt is een fietsbel - Mama, kijk! Beige-bruine ouders, de verzekeringspapieren bij de broodjes in de tas. Over de parkeerplaats drijft de lucht van snacks, een edelhert slipt in mayonaise, moet helaas door Prins Bernhard worden afgeschoten, juicht *De Telegraaf* in de file. Hij zegt: ik moet hier weg, ik moet nog naar mijn bovenhuis, ik ben nog niet in vorm of moet eruit voor het te laat is. 'Kalmeer, dat is een daad, ik rijd terug met dichte kap,' zegt zij. Hij kalmeert en zoekt haar op nu zij niet kijken kan,

laat zich strijken langs haar wang van oor naar sleutelbeen.
 Zoals zij stuurt en in de spiegel kijkt, zoals zij lacht.
 Door haar laat hij zich rijden in de tijd en doezelt tot ze stopt.

Een lichtrivier bij avondval, het land raakt in het donker weg.
 ‘Hier,’ zegt ze, ‘kwam je op de kant, je werd geboren in je hoofd.
 Je trok twee ogen op uit glas en achter de vitrage,
 hoed op zag je alles wat er was en dat je daar ook was,
 dacht je maar je dacht je naar een nieuwer huis terwijl
 je zat nog hier te praten en zo raakte je gelovend onderweg.’
 Zo sprak zij onnatuurlijk en geheel ongeloofwaardig want
 ze is wel slim maar vooral is zij een lekker stuk,
 een ligbad met levenswater, draaikont maar met handen
 in haar zij die hem bewaken. Eigenlijk zei zij:
 ‘Leg dat geschaafde hoofd maar in mijn schoot, dan rijd ik door.’

Als hij zo blijft liggen zal de wil die hem berijdt
 een ander paardje kiezen. Of hij dan teugelloos
 door de steppe trekt en met geen ander doel dan zich
 grazend bij elkaar te eten en dat verder ook te zijn.
 Hoe verslavend de geuren van het gras voorbij de heuvel zijn.
 Hoeveel gras want hoeveel kudde en waarin hij lopen moet.
 Hij blijft zo liggen maar hij kan niet slapen en hij kan
 niet meer naar achteren leven, wil niet meer naar voren denken,
 hij wil wel in de stroom maar met zijn hoofd erbovenuit.
 Ik weet ook niet hoe het moet, zij houdt van hem, ‘daar leef je uit’,
 zo leert zij hem. Ik schrijf alvast zijn schouders naar beneden.

Intussen rijdt zij hem het donker door, de stad in naar een licht
 vertrek en waar hij in haar bed vermist, na aankomst uitkijkt
 over de stad maar uitgewist en rookt niet meer en niet meer drinkt.

IV

Dit is het antwoordapparaat van uw dichter.
 De dichter slaapt en kan u niet derhalve maar gelieve
 hem in te spreken na de piep, vergeet uw naam niet.
 Wees zachtmoedig in uw woord, hij kan u toch niet helpen.
 Hij is u dank verschuldigd want hij warmt zijn voeten
 aan uw eenzaamheid en dat hij trots is op de schoonheid
 van uw tranen maar zijn harte blijft zo koud, zo koud...
 U moet het allemaal maar zien als praten tegen weer
 zo'n muur en in de weerklank dat uw dienaar soms iets hoort
 van een betekenis, die gauw in tafeltjes van klei
 gegrift, maar door een enkeling gekocht hier op de markt.
 Klei, onleesbaar handschrift - dat is ander voedsel dan
 de weelde in het westen en geen tempel meer waar aardse
 geheimen branden als vroeger op het land aardappelloof.
 O Wie, die soms door scheuren in de muur inzichtelijke
 onzin kiert die stichtelijk al lang verjaard en daarom
 ongepast maar ongestraft nog als nerveuze schoonheid
 voor als we doodgaan en omdat we zo verdomd alleen
 en soms als de grote adem van de liefde als een
 moeder in de nacht over ons heen gebogen staat.
 O Wie, strek uw handen naar ons woonerf uit, wij weten niets
 in kletspraat bij een voortuin, in gemompel bij de open haard...
 Zie het dus als praten wat uw dichter met u doet,
 dat hij u los moet laten na een enkel woord en u de zin
 moet zien te vinden als een straat, dat u een hoek omslaat,
 in een nieuwe zin manieren vindt ter lering van uw dichter.
 Hij slaapt en praat, dat is zijn hopeloos engagement,
 de demokraat: hier komt de piep, u kunt een woordje tot hem richten.

(ademen, klik)

V

Het stoplicht laat hem door, de ringweg op, het asfalt naar het oosten, in overdrive: de toerenteller zakt, zijn bloeddruk, dat de automatische piloot in oud gevoel hem teloor laat gaan - de meeuwen zijn hier werkelijk thuis, de verte zelf aan zee, en rechts jong rietland uit een voortijd - en zet hem aan de grond in Lelystad, daar woont zijn zuster op een woonerf, de verstrooiing, onbereikbaar in haar moedige blijmoedigheid, in haar draaistoel voor het raam.

Ze weet wat goed voor vader is, wat moeder nu niet meer, langzamerhand, zij rondt het leven voor ze af, ze pruilt om ons begrip tot alles buiten haar, bekend en klein. Haar man, de hond, de kinderen zijn luid en overzichtelijk. Het gaat ze goed maar dat er weinig gaat zoals het moet. Maar buiten lacht ze hard en gepeperd bij de barbecue.

Hij houdt van haar en hoe ze woekert in consumptie door het huis dat tot het dak bemeubeld en bekleed, zo vol dat ze altijd praten moet en niet meer luistert. Weer een sigaret en na de koffie drinkt ze wijn. Er komt een nest met vogels in haar hoofd in het voorjaar. In het najaar belt ze op want dat het al zo gauw weer donker, zo stil op straat, de kinderen al zo groot en zo gezellig.

Het joelen uit het zwembad waait over de tuinen. Het is hier net een dorp, grapt een buur over de heg, maar ze lacht, de burens zijn bevriend tegen het slijten. Dus een dorp. Ze knikt, het went, je raakt het niet meer kwijt. Hij doet wat regen in zijn glas, wat uien in zijn ijs. Hij blijft niet eten nee, hij moet nog rijden en vooral moet hij nog denken waar hij was en waar hij zijn zal, als het landschap bovenal hem wijkend uit de handen valt, als in zwart en goud de stad verbrokkeld geen gestalte krijgt, hij niet begrijpen kan dat ooit en ergens voor hem, als hij niet meer weet dan dat het nooit meer samenkomt in hem.

VI

Bij een stoplicht wijst de klignoteur naar links, de stad in
 maar bij groen stuurt zijn hand hem weer omhoog de ringweg op,
 het asfalt naar het noorden en al gauw de klinkerwegen
 van het hart. Boven een sloot waarin de zon is weggelekt,
 streelt hij het stroeve zilver van de leuning van de brug,
 silhouetten voor het plakboek van de geest, hij weet: ons huis
 is bijgespijkerd, doorgetrokken en opnieuw verbouwd
 en Heimwee, ongenode gast, aan tafel niemand vindt
 dan Herinnering - dat ze samen maar te drinken beginnen.
 Toch laat ik hem maar gaan, arceer de schemering.
 Hij klaksonneert, zijn ouders springen in de ramen.
 Hij komt hier kort en graag, na tien minuten bijgepraat
 vertelt zijn moeder na van de tv en van zijn zuster,
 wat leuk, mompelt vader uit het oog van zijn depressie,
 soms vertelt hij steeds dezelfde anekdote uit zijn jeugd.
 Heimwee is in slaap gesukkeld en Herinnering
 hinkt met een schoenendoos vol foto's door het dorp,
 buitelt door de krullen in de werkplaats met een hamer.
 Als zondagochtendlicht zijn ogen opensnijdt, springt
 zijn hart het bed uit en verwondt zich in de tuin aan
 geuren maar verwondt zich bij de sloot aan nieuwe huizen.
 Als hij wegrijdt en gezwaaid verdwaalt hij in een nieuwe wijk.
 De polder geurt en kleurt tussen de huizen maar
 dan is hij midden in verkaveld land en ziet hij niet
 het dorp dat hij herkent want dat hij hier als kind
 wel speelde, wijst een bord hem nu de richting om te gaan.

In een stadje in de buurt gaat hij aan boord. Zon en wind,
 het wist zijn ogen open. Stoomvaart is hier mogelijk,
 verder weg de jongenswereld in ligt Indië,
 een oude meester trekt als havenwand voorbij.
 Als een galjoen komt hij langs het Openluchtmuseum.
 Hij loopt een straatje op van gele klinkers, wasgoed aan de lijn
 als medeklinkers in een taal die openslaat tot ademnood,
 zijn hoofd vergeten is wat aanwaait om de hoek:
 de timmerwerkplaats, hij wordt een krul, een neus vol zaagsel,
 de schuithelling waar de teer hem om de polsen brandt,
 belandt de verfwinkel in zijn oog met duizend stippen.
 Hij wordt een tuin waar spreuwen bloeien in de bomen.

Hij wordt een erf met rinkelende melkbussen wordt hij heelhuids
in het hooiland om het dorp weer voor een leven neergelegd,
een propellervliegtuig in een lucht van peroxyde - vrede?
Er slaat een klok. De gaper van het Kleine Noord steekt hier
zijn tong uit. Hij struikelt naar buiten en het hek valt dicht.
Hij draait zich om en triomfantelijk verscheurt hij
zijn entreebewijs en doet de snippers duivend dalen
op de krullen van Heimwee, die zijn ogen sluit.
Geen vrede maar hereniging van wat gescheiden blijft.
Herinnering is ingestapt en maakt zich op in het spiegeltje.
Hij rijdt nu verder, armer maar zo sterk in openhartigheid,
met holle maag maar zo kalm een gangetje door verkaveld land
en ziet niet meer dan er te zien is met verstand.
Verdomd dat hij mij met mijzelf verzoent, voor even.
De wind die om mijn oren slaat - het wordt een ademtocht
die hem doet leven, en wordt in regels afgelegd.
Ik ben hem al weer kwijt, mijn helikopter - ah, een file
in mijn hoofd, hij zal wel ergens afgeslagen zijn.

VII

Ik schrijf onder de regels: het schooljaar is voorbij
en kleumend met z'n achten bij elkaar een zomeravond
in het park wij en jij veranderlijke ziel daar altijd bij
tot hier. Het wordt een lange koele zomer zonder
elkaar. Te jong voor tranen maar te stil voor onze jaren
slenteren wij de dijk op naar het meer dat licht verzamelt
voor later, vogels zich verzamelen als een veer.
Wíé duwt mij eens om nu jij je krullen schudt en lacht om mij.
Je bent maar pas in mij, wie houdt me vast, eenzame zomer
die te barsten bloeiend om de lege ramen van het huis,
te staren naar de wind die door het gras met vlag en wimpel.
Wij wachten en de rauwe nacht door onze haren strijkt.
Wij zijn altijd met z'n achten, niemand krijgt ons uit elkaar.
Ik schrijf je elke dag, ik hoor je stem overal, tot in september.

VIII

Ik zie het huis, wij worden stiller, lopen langzamer.
 De joviale makelaar begroet ons klubje op de stoep.
 Het drementelt in de hal, het kleumt wat bij elkaar.
 De wereld is te groot voor enkelhartigheid, de dood
 loopt nu al door de straten denken wij en zoeken wij
 een grote tafel in een grote keuken en een tuin.
 Nu gaan we drempels en verstandigheden en benepen
 zegeningen over, laten bange moeders staan en ik
 die thuis in deze liefde en geen roepende meer hoeft te zijn
 maar in de holte tussen zich en hier de anderen
 ook glanzend als een zachte steen en met uitgestoken hand
 een deur uit komt, de straat oversteekt, ik stap
 in de genade van een lege kamer, lege ramen,
 de wilde tuin met katten en waar onze kinderen
 en wij en het beschadigend verband van onze dagen.
 Boven loop ik aan bij D en zoen haar op d'r oor, klop aan
 bij A en B en geef hond C een poot en ga beneden
 helpen in de keuken of ik let niet op voor de tv.
 E valt van de loperloze trap, een dikke enkel
 maar het gaat wel maar we gaan maar na een joviale groet,
 dragen E wat van de trap, de straat uit naar een stil café.
 Jij mijn jongen was ook mee en huil je, was het huis te groot
 voor jou alleen en sta je buiten met de overbodigheid
 van een ongekend verdriet maar laat mij binnen even staan
 bij mijn herinnering. Die middag gingen wij welluidend
 en geestdriftig uit elkaar en bleven altijd bij elkaar.

IX

Holle maag, een open hart: met vlag en wimpel stroom ik
 het station uit, kaats internationaal het Damrak over
 naar de Dam en wordt geradikaliseerd door een politiestok.
 Schoonheid haar gezicht verbrand - een krant over die kop,
 neuk de waarheid en zie: je wordt vervoerd door nieuwe ogen.
 Dode vaders uit de tram gegooid, zweer je nieuwe levens
 samen in cafés, de burgemeester ingesproken met een steen,
 kommissarissen bezet en nu dat klotebeeld, 'van erts
 tot arend' - ammehoela, B-52 zal je bedoelen
 want die geest heeft ons ontbladerd, daarom: horizontaal,
 de ernst, de lange mars maar ook de bloembak van ons leven.

Begint de stencilinkt te stinken in zijn hoofd - hij ziet
 de laatste rellen uit een rondvaartboot, zijn dochtertje op schoot,
 Cuba in de cel, blote voeten harde schoenen dragen, halt!
 De laatste denker valt als door zijn hoofd zijn eigen mars
 nog moet beginnen. Het geoudehoer van Reve morst
 over tafel biertje lulligheid en in de puinhopen
 van de verbeelding voelen wij ons thuis. It's alright, ma,
 it's life and life only, maar nog steeds niet aardig en liefdadig,
 geen vereenvaudeging maar de structuren, ja bestel nog wat.
 Wij groeien bij elkaar. Ons hart zit links, de wereld rechts.
 Vriendschap gaat gearmd de nacht in, lacht zich doder in een lied:
 'Ons hart is klein, de wereld is zo groot, hoezee!' Maar hee,
 wie jankt daar, softie, wat een nonsens, hier die girokaart.
 Zal ik je helpen economisch te herstellen tot een leuker
 leven. Houd je zakken open maar je oren goed gevuld.
 Naar de kapper en een das, jij wordt een functie van je functie
 (o jongetje, o bloesemtak, o duifje hout per struik verward).
 Vriendschap trekt zijn jasje recht en stopt hem wat intiems toe
 voor onderweg en zwaait hem na en pleegt terstond verraad:
 ik bel je gauw of kom eens langs, dan gaan we lekker zuipen.
 Gaat ie, naar een nieuwe koördinaat en denkt: ben je wie je kent,
 maar het went niet, wie je achterliet en dat je achter werd gelaten.

X

Wordt het avond, komt hij haar nog een keer tegen.
 Haar krullen dansen. Moet hij voor mij nog een keer alles open.
 Brandt zij nog een keer uit een stad van water in hem uit.
 Ik neem het over jongen want een brief als zij dit leest:
 ik vraag het je. Ik ruil mijn pen in voor een regenwijk.
 Los ik met jou een kruiswoordraadsel op of de tv.
 De auto weg, ik mors wel in de trein onder de mensen.
 Als ik jarig ben, moet iedereen verkleed als Indiaan,
 de schaamte afgeschapt en dat ik ben op wie ik lijk.
 Ik verdoe mijn schoenen door ze voortaan in de kast
 want altijd thuis waar ik ben, om naar jou te kijken.
 Is liefde niet een pasgemaakt gedicht en dat voorbij het zien
 maar hoe je kijkt, alles wat je ziet en dat is alles.
 Ogen en een wenkbrauwboog, je moedervlek, je sleutelbeen.
 Help me toch. Ik ben zo vreemd. Ik kan niet leven.
 Bel me. Haal me weg uit deze regels en zoen me,
 een vervulling die ik steeds verveling noemde.
 Ik rijm en lieg maar door. Ik vraag het niet, ik ken haar nummer.
 Ik geef haar weer terug aan wat hier staat. Aan jou mijn jongen,
 die mij verlaat, die haar niet vindt, ontegenzegglijk
 clichés overwint en zo verkilt en mij dan toch verwarmt.
 Ik til mijn pen van het papier want dat is waar ik ben.
 Ik maak een avondwandeling en steek een hand op naar een buur.
 Staat ze voor me wie ze is! Maar ik zie niet wie ik ken
 uit deze godvergeten regels en de schemer van het vuur.
 Haar sleutelbeen, haar moedervlek, haar ogen en haar mond.
 Ik zocht haar overal in haar gezicht en lulde maar,
 haar huid voorbij, haar moedervlek, ik raakte dicht van haar.
 Ik schrijf alweer maar hoe ik om haar denk en geen contour.
 Hoop gaf beelden. Wat je niet mist komt niet in bloei.
 Het vuur is uit. Ik adem in de bloemen op het glas een gat.
 Hij blauwbekt in de kou. Niks deken van de nacht, hij kijkt omhoog.
 Ik houd het droog, met een nacht ijs, nog net geen wak.

XI

Heeft hij zelf bedacht terug te gaan, nog een keer verder,
 de ringweg af, het asfalt naar het noorden, afgeslagen,
 holle klinkerwegen over, hoge bomenrijen door, voorbij de eerste
 wereldoorlog, lente stuwt de golfjes in het riet.
 Op de hoge Poelebrug trekt hij de handrem aan.
 Hij ziet de polderweg, de berm ernaast, de boezemsloot,
 de voren van de akkers eensgezind verdwijnen
 naar een punt in de tijd, op de bodem van zijn hoofd.
 Hij rijdt een grintpad op, hij loopt een paadje af,
 van de rooilijn af, tussen oude foto's door en naar
 een huisje met een bank ervoor: de opa en de oma.
 Hoe hij naar ze luistert met zijn derdehandse oren.
 Leven uit een andere eeuw niest en mompelt in de meubels,
 trekt krulletjes van thee en pijptabak en raadselt nee
 en weg in een plas van licht op tafel. Het raam uit,
 over de velden van de tijd, woelt en raast het grote leven.
 Na de achterdeur een korenveld dat ruist tot aan de lucht,
 dat is de rimpelloze stilte der geschiedenis.
 Hier is hij geweest, hier begint de ruimte van zijn leven.
 Ze kijken op in kode, krijgen tranen in zijn ogen
 want hun hand ligt op de klink van de achterdeur.
 Waar nu dat hele leven in hun hoofd naar toe moet -
 hij loopt de verrekijker binnen in de richting van zijn oog.

Zwart en wit de ansichtkaarten van volmaakt onschuldig
 landschap na de oorlog, desalniettemin zat meester Hagen
 in de ondergrondse daar onder het gras voor een piloot,
 een monument voor Roosjen, doodgeschoten in de berm hier,
 Schraa en Dekker: fout en nagewezen onder de tandpasta-
 glimlach van de wolken door de opgeschoren nekken,
 loerend naar politie die je beste kameraad en boerend
 uit het boordje van hun zondagse pakken de buddy-seat
 beroerend van een Norton voor de verte, de TT
 want verveling was gewoon in de zwart-witte dorpen,
 een beslagen zondagmiddag, vaders sliepen in een stoel,
 de wereld was maar in de radio, de leesportefeuille,
 de tijden waren helder van moraal: opgerolde mouwen,
 halve snoepjes, samen hokken, kijk maar liever naar je neef,
 o zeker, vrede rond de kerk die uit het zwart-witte groen,

in het rijk van de zichtbaarheid, de dingen preekt:
 kalf geboren, brood in de oven, aardappels geroid, het hout
 gezaagd, de melk gemolken, dat met kermis Japie Japie
 Kees van Moeder op z'n bek zoent - daarom des te erger:
 de dorpen zijn een last maar een magneet voor je kompas
 maar zonder dat je het weet. Dat je niet past op wat je ziet.
 In de ene stad op school wordt hij vrolijk losgesneden,
 door klasgenoten die de weg al weten voortgestompt,
 op een sportveld ebt hij weg de lege wereld in,
 dertien kilometer huilend op zijn fiets maar opgetogen
 steeds weer nieuwe drempels over, ruimte hem vervoert
 maar in de andere stad houdt vriendschap hem genadeloos
 aan de grond, gestoken in een droom van altijd samen hier en
 nu bij elkaar gedoken schuilend voor het onweer van de tijd.

Zo iemand neemt een keer de bus en voor het laatst begroet
 en doet zijn aankomst in de stad weer over met de trein.
 Centraal Station. Geen panorama naar de horizon.
 'Wie nu het Damrak overziet weet zich de eenzaamste
 van allen' maar hij struikelt over een gitaarakkoord,
 zijn hand kapot en schampt hij langs een andere moraal,
 zijn hart geschaafd en botst hij op een grote neger
 die hem fouilleert en doorschuift in een Engels derivaat
 naar een andere Chinees - you gonna buy zies cigaret.
 Hare Krishna, Jezus Redt! Als hij uitglijdt in een rest
 sentiment, dus in de deuren van de tram wordt klem gezet
 door een geintje als wereldbeeld en hij op schoot belandt
 bij een skinhead met een viltstift en een antwoord,
 ranselt hij zijn ogen dicht, die trouweloze honden.
 Ting! Het stadsaksent hem om de oren zingt. Iemand
 roept hem niet, een ander neuriet. Iemand deelt patatjes uit.
 Kommotie achterin, de tram slaat in de remmen.
 Wordt een vrouw, door wie, door controleurs in burger, door wie,
 ze wordt, wat zag u, aan d'r haren werd ze op de grond,
 of zij de moeder is, natuurlijk, van dat jongetje,
 het gilt zijn longen uit in blaasjes op zijn mond,
 midden in de wereld op de halte en alleen,
 nu de tram van hem wegrijdt - als een naald in onze schaamte
 zijn witgebleekte stem trillend staat, nooit meer overgaat.

Een halte verder stapt hij uit. Hij ziet zijn benen en zijn romp
 maar zijn hoofd heeft hij bij zich en hij loopt erin.

Een helikopter ratelt en daar gaat een baksteen door de bank,
een charge aan de achterkant, het lijkt wel het journaal.
Amsterdam brandt! Het is een halve straat. Door hoge ramen
kauwt een ambtenarenapparaat verveeld naar buiten.
Onze held loopt al vooraan, hij kan geen kant meer op,
dat is geschiedenis, hij zwaait om recht in spiegelschrift,
hij kraakt er een etage bij in zijn karakter.
Mode of beweging, of een deken om zijn hoofd.
Loopt hij nu onder in het hedendaagse heden.
Ik hap naar lucht en ben hem kwijt, ik ga naar huis
en zet hem wel weer ergens uit om daar te groeien.

XII

1 ouverture

Fiets tegen de muur, hij sleept het leven mee, bestormt
 zijn eigen atelier, hij snijdt zijn kunst aan stukken, trekt
 door een scheur de darmen uit de doeken, smeert ze uit
 op pakpapier, een afwasborstel is penseel genoeg
 voor woede. Bij klantenservice gaat hij als een beest
 tekeer van twee tot drie. 'Zijn kleuren zijn gewaagd.'
 Midden in dit stripverhaal de bel, een telegram, verzamelaar.
 'Ik kom. Stop. Ga je ontdekken. Stop. Wil aktuele eeuwigheid.'

2 recitatief

Hij smijt zijn levende vriendin tegen de muur, hij roept:
 ik denk wat mijn hand voelt, lul niet naar mijn hoofd.
 Zij snibt: *kalmeer, je bent zo vals als mijn wimpers en je woede
 is gewoon je eigen potje verf dat overkookt.*
 Hij kalmeert en denkt: de rest is vormend licht dat noords
 de dingen stil naar binnen brengt en dan gehard naar buiten.
 Maar dat het nergens over gaat. *Schoonheid en een huis,
 dat is de kunst, de rest is leven, denken om een daad.*

3 duet

Hij gooit zijn kwast tegen de muur en pakt zijn fiets, hij roept:
 ik ga de stad bewonen tot ik word gekraakt en trekt
 het leven zelf bij mij in, de schaamte en de shade vallen
 mij toe en dat ik daarmee samenval, met wat ik doe.
*Onderduiker! Zen-boeddhist! Bewusteloos zal je bedoelen.
 Vitale machteloosheid ingewisseld voor het ziekenfonds
 der ziel. Zit de moraal in het pakket. Word liever
 heilssoldaat.* Ik zoek de luwte van de ziel niet maar
 de wind die stormt en streelt want is de berg verdwenen
 als het dal is dichtgesneeuwd. Het blauwvuur van de kunst verwarmt
 ons maar niet de kunstenaar. Ik ga mijn wil verlaten
 en dat ik word gewild. *Hij drost 'm, onze socialist!*
 Als een politikus ademt, liegt ie, staat hier op de muur.
Wie bij het vuur zit, stuurt de wolf op jacht.
 Ik ben geen jager dan per giro, goede manieren,

wil niet leven buiten mij maar binnen in mijn leven zelf.
*Je bent nerveus, je hebt geen ziel dan mij, ik ben je grond,
graankorrel kom. Ze ziet nog net zijn achterlicht de hoek om.*

4 koor

Daar gaat hij om wat hij nu verlaat te zoeken in een stroom
van kletspraat en verveling. Zwaaien wij hem naar het leven
maar dat hij in zijn hoofd bezwerft als een nomade.
Ween Pictura, nu zijn hand zich warmt aan 's levens koudvuur.
Maar als hij hier terugkeert, als hij snakt naar ervaring:
ween vrouwen, om de liefde die verloren ging aan u.
Wereld ween, dat hij uw lot door het kleinst penseel verving.

5 da capo

Wat hier staat is uit de hand geschreven, niet bedoeld.
Ik zocht een atelier voor hem, een onderkomen, verf
voor zijn hand om weg te raken. Hij komt wel weer terug,
met de wereld in zijn bloed om met de deur op slot
en dan maar fietsen in zijn hoofd, om stroom te maken.

XIII

De overkapping ratelt vol. Schoenen met een richting,
koffers met een andere richting druisen trappen op.
Ik stapte uit in een wereld die in vol bedrijf was
en had geen tijd voor mij, een dienstmededeling duwde mij
opzij, ik ebde leeg. Ik voel het tij weer trekken
nu ik hem overeind probeer te trekken op het plein.

Mijn bovenleiding zet hem onder stroom, hij kijkt naar links
en zwaait naar rechts een bocht van zijn karakter in,
geschouderd aan een vriend nieuwe deuren in, kinderlijke
goden die grote schoenen, lege koffers aan ze geven,
nadat hij maar terwijl hij onder in de stad zijn herinnering
uitwoont, inmiddels ook al boven komen wonen en alleen.

Stegen worden straten in zijn hoofd, een route naar zijn werk,
en dagen zich verkavelen in zijn agenda langs een
liniaal, vriendschap van vakantie al terug en belt maar niet,
verandert ongemerkt maar onherkenbaar in een aardige
kollega, stuurt verhuisberichten met een diligence.
Het najaar roest: grote vlakken, harde lijnen, weinig wind.

Hij verstapte zich op het perron, zij zag hem niet maar ving hem op.
Zij geurt, maar in een andere coupé, hij schrijft haar over
maar daarmee groeit zij over zijn handen tot een eindpunt uit.
Hij moet eruit, hij zoekt zijn zielsbeminde, eerder uitgestapt
voor zijn woorden woorden, maar de ander vindt hem per affiche.
Trap af, de laatste bus de nacht al in, regent neonlicht.

Dat hij net als hij het kan op een hoek in de wind staat,
komt de snackbar de straat op, Marokko balt zijn vuist,
supporters zingen met hun sjaals de leegte toe.
Hij pareert een beugelfles en plaatst een stoot met zijn kostuum,
een hagel van patat jaagt hem een heg in en erdoor,
in de modder van een voortuin op zijn buik komt hij terecht.

Regen, vuur in as. Was ik het die hier gisteravond was.
Verkeer ragt door de straat, in de huizen dansen mensen.
Op mijn ellebogen: kom ik zo vooruit. Ik draag mijn das,
ik ben mijn strohoed kwijt, mijn knie doet pijn, de rest: bekend.

Gelachen dat we hebben, zet de band maar af. Herinnering: (?)(.);
aardappeldamp, de radio, beslagen zondagmiddag.

‘Verscheur de foto van je ouders. Koop een kat voor liefde.
Koop een brandgat in de vorm van een hart en dat als button.
Wees giraal, derde-werelddonateur. Groet de buurman.
Wat je doet is je moraal, de goede manieren van een ander.
Wat je niet meer voelt daar praat je over. Wat je kwijt bent
is je winst. Koop de kleren die je bent en wees charmant.’

XIV

Iemand wil de ringweg af - maar welke afslag - naar de stad.
 Hij weer. Schuttert, slingert zelfs en weet niet wat hij zoekt.
 Als hij verongelukt, dat is bekend, kan ik niet helpen.
 Mijn oren suizend van de klap, mijn ogen vol met glas,
 zie ik hoe hij rokend uit diggelen en vormen stapt
 en loopt het weiland in en weg. Ik krijg wel weer een telegram.
 Het is nog niet zover. Ik tik tegen de bumper,
 misschien wel daardoor stumpert hij een afslag in.
 Ik laat hem nu maar slapen in een oud appartement
 en morgen nieuwe cirkels slaan om het verborgen hart.

Helder licht valt hem door ramen noords naar binnen
 als hij opstaat in een huis met lege kamers, licht nerveus.
 In de ramen is zijn lichaam overnaads gebroken.
 Ernstige mannen gaan de brug op met hun koffers,
 een taxi stopt en klaksonneert aan de overkant,
 gordijnen schuiven open, meeuwen zwenken in de lucht,
 de eerste rondvaartboot, ze kijken allemaal zijn kant op:
 de dingen en de ruimte ertussen die alleen de taal
 bespant. 'Grote wereld, mag ik meedoen want ik durf niet goed.'

Hij is geen vader in het verband van een ontwakend huis.
 Hij heeft geen vaste stoel in huis, geen krant die hem bespiegelt,
 is na een kalm doorkauwd ontbijt geen groet op straat,
 geen volle man die ons begrepen tot zijn hoed begrijpt
 met een pennestreek, met een geweten zonder rimpel.
 Hij is modern als een museum: mateloos zijn richting en
 verworvenheden in de lege zalen van het ik.
 Hij denkt te veel, zo iemand is gevaarlijk voor zichzelf.
 Hij denkt de dingen uit elkaar, de mensen van zich af,
 straten voor zich uit, hij slaat een hoek om maar hij heeft
 geen richting en in optocht trekt de toekomst hem voorbij,
 hij is er niet en zijn geheugen wordt een voetstap in de mist.

Hij kiest een das, past de schoenen voor een functie in de wereld.
 Hij stopt een volzin en een soort karakter in zijn koffer,
 gooit hem door de ramen en hij springt hem na op straat.
 'Goedemorgen buurvrouw, tijdje niet gezien, ziek misschien...'

Alles rijmt en liegt en loopt beduidend in de maat
met dat wat het geval is. Is de volta nu gemaakt.

Alsof zijn aardig jongenshoofd een vraag moet stimuleren
nu hij als een antwoord dat veerkrachtig langs de gracht gaat,
roekeloos een hoek omslaat, een zwerver op een bank laat,
de aderblauwe dood nog zwakjes hoest in een portiek,
oude man die zijn gebit geruimd heeft voor een borrel,
Marokkaanse jeugd en vrolijk zwaait - zijn beeld versplintert
aan de werkelijkheid. Hij struikelt als zijn koffer openklapt,
zonder manieren gaan zijn eigenschappen over straat,
hij propt ze bij elkaar en kijkt geopend om zich heen.
De yogi Maharishi glimlacht wijs op zijn affiche.
'Join the fashionclub, wij zitten als gegoten in het leven!'
'Wij eisen solidariteit met AOW, de AWW, de WAO!'
'En, lekker gewerkt vandaag?' (op een kraakpand bij de file.)

Hoe moet hij tussen alles wat hem wenkt de grachten over
en voor zijn leven naar welk hart dat standvastig klopt,
over welke brug - hij wilde wel een vriend voor onderweg,
een ander die vertelt wat hij op zondagmiddag doet,
wat er in zijn huis staat, hoe hij op vakantie gaat.
Die nu een brug op loopt, geen vader maar een tijdgenoot,
een innerlijke broer die hij op zachte schoenen nagaat.

Maar na de steeg is hij hem kwijt, waar hij kijkt: onzekerheid
voor onze man in Amsterdam en tot een tram die belt
hem wekt tot in de werkelijkheid waarin hijzelf moet wonen:
ernstig zit de ander achter het raam, koffer op zijn schoot.
Hij moet erachteraan als hij nog ooit vanzelf wil spreken.
Ik gun ons wel wat straatrumoer en houd een taxi aan.
'Volg die tram!' De auto trekt hem in de kussens
met een wiel over de stoep maar even later zit hij klem.
Van Beek, hoe zeg je dat, hij bijt hem toe: 'Rijden, ik betaal!'
De chauffeur vloekt zijn bakkebaarden stijf en ragt
de Leidsestraat in. Op het plein springt zijn vrachtje op de stoep.

Kijkt hij op, neemt iemand traag zijn bril af, neemt hem op.
Of dat de ander is. Hij wenkt hem naar zijn krant en zegt:
'Hier staat wat het geval is voor Washington, Den Haag of Bonn.
Wij kunnen het alleen maar lezen, schaalte pinda's bij de hand.
Ik neem je mee, je zult wat zien.' Van Beek kijkt om:

‘Dit wordt mij te aktueel, die goser zoekt niet wat ik mis
 maar wat er is.’ Ik knik dat ik ik het ken maar dat je toch,
 ‘Het is zo dat we daarin moeten leven.’ Riposteert hij:
 ‘Jij misschien maar werd je eigen junk geen dichter?’
 Ik snib terug dat zijn dolage van den beginne af
 niet de oever van de stilte is gevolgd maar die
 van het leven zelf waar ik hem stromen wil en dat ik
 het tochtje kort zal houden maar als altijd, we zien wel.

Hij staat er nog, de ander. Hij wenkt en pakt een oude fiets
 bij het theater van de geest, gevangenis geweest.
 Op de trappen ligt wat jeugd, gekaald of met een hanekam.
 Hun leeftijd hoort op school, bij voorbeeld aan de overkant.
 ‘Eerste probleem,’ zegt de ander, ‘spring maar voor me op de stang.’
 Hij houdt van mij, denkt onze man, hij fluistert in mijn oor,
 hij trekt mij door een soort van heden, zegt bij voorbeeld:
 schop die spuit eens weg, zit naast hem op de junkiebank
 en hoe het voelt in februari zonder dope, houd je neus
 maar open, weet je pas hoe oud ze zijn op deze zaal, o nee,
 niemand dom genoeg om deze band eens stil te zetten
 want dit busje brengt ze naar hun werk, de rest
 moet thuis onder de boom, de leren stoel voor de tv.
 Niet macht en opstand zijn het hoogste maar tevredenheid.
 Wil je voorwaarts, niet vergeten en de handen uit de mouwen:
 naar de instituten en als dat je bestemming is of dichterbij
 voor actie in de buurt of doe een boodschap voor de buurman
 of, kleine zanger, zing! zing ons je lied van het verlangen
 dat wij uitgaan boven onze dagen als we 's avonds
 voor onze huizen zitten roken en de tijd voor even
 van ons afglijdt, opgenomen in het vijandelijke leven.
 ‘Meneer?’ Hij slaat zijn ogen op en weigert een kroket
 die hem niet aangeboden werd. ‘U werd onwel, u bent
 uit de taal gevallen,’ zegt een vriendelijke stem. Hij snakt
 langs een oranje stoel naar buiten, bomen, chlorofyl.

Het terras waarop hij zit met koffie is weer leeg en wit.
 De straat is natgespoten, bij de bakker geurt het brood.
 Uit een trapdeur komt een Turks gezin. In streepjespak voorop
 de vader, vijf kinderen, de moeder achteraan.
 Als een kameel loopt de man door de woestijn van het westen.
 Allah houdt hem groot, wij zijn maar klein hier zonder matje,
 maar groter is de ruggegraat van eigen makelij, de ratio

die ons behoedt maar wat ons samenhiel gebroken heeft,
 elke deur geopend heeft en staan we rillend in de tocht,
 gezond en goed gekleed, bevrijd tot op het bot, niet bang meer
 maar nerveus: te kiezen wie je bent, te denken wat je kan.

In deze beste wereld is zijn wens een meeuw te zijn,
 een gast die hier met achteloos gemak niet thuishoort.
 In een winkel voor toeristen koopt hij snel een zonnebril
 en loopt de brug op voor een houding of een foto.
 Roept een man hem lachend toe vanuit een speedboat.
 De ander! Hij zwaait over de leuning van de brug
 en laat zich vallen op de voorplecht van een rondvaartboot.
 Hij richt een spuitbus op de ogen van de schipper:
 'Volg die boot! Vertel ons ondertussen wat we zien.'
 Onder zwak Amerikaans protest jagen zij de grachten door,
 eenden vliegen op, de hoorn loeit, water stuift de ramen langs.
 De ander is een zijgracht in gevaren, snel, te snel
 en uit het zicht. De Johan van Oldenbarnevelt doorkruist
 de stad en raakt dan op het IJ waar alles zo verruimt,
 verwaait in golfslag en het licht versplintert en dat alle hens,
 het roer onklaar, de olie op, verdobbert en verdrijft
 en tussen zoveel scheepvaart dat het aanspoelt op zichzelf.

Een boot die strandt, een man verlandt, vermagerd zienderogen
 tot een streep bij zonlicht op het gras bij het kapotte veem.
 Toeristen kleumen om hem heen maar alle kamera's
 zijn afgedaan, alsmede alle brillen, elke hoed.
 Ze drommen bij een gat, een deur, een paar die kijken om.
 'Entrate!' Heet het veem Italië en leidt hij ze.
 Ze kijken langs zijn arm omhoog en hoger honderd ramen
 door vuisten licht ingeslagen die als bloemen opengaan.
 Vlagen vrachtverkeer wolken koesterend om ze heen.
 Hij gaat ze voor een trap op die naar boven slaat in hoeken.
 Daar zit hij in zijn kleermakerszit, een beetje maf.
 Of hij iets zegt maar hij bedoelt iets. Maak je boordje los,
 doe je schouders naar beneden en je schoenen uit, zo iets.
 Hij vraagt een vuurtje maar hij rookt niet, geeft een man
 de aansteker aan, een andere man een knoop, een kammetje.
 Op reis gegaan en niets gezocht maar niets gevonden.
 Een landschap, een stadsgezicht, een tafel in een restaurant,
 de emotie in dit land een ander mens te kunnen zijn.
 En nu dan toch, zo echt, zo ongewild, zo ver verwijderd

van zichzelf en in het midden van zichzelf en van de dingen.
En van elkaar, jawel, hij duwt ze wat, ze raken aan elkaar.
Een schoen, een doosje lucifers, een sleutel in de hand:
zo dreunt het. Hun ogen zijn als duiven in het licht.
Dit is heel mooi zo'n glimlach maar dit is geen zweep voor buiten
en versplintert het, verstofft het en sedertdien vermist.

Goede Boeing, daver met je pijpen, vul de gaten van dit dak.
Gele treinen, ratel, dek de muren met je scherven af.
Ontwikkelaar, realiseer een multicoladiscotheek hier.
Er valt een vrachtwagen stil op de parkeerplaats, grasbewaasd.
De chauffeur loopt zoekend rond met de vrachtbrief in zijn hand
en ziet een rondvaartboot die naar de overkant wordt weggesleept.

XV

Een pont steekt altijd over maar komt ook nergens aan.
 Hij zet zijn kraag op maar het waait niet en hij heeft geen kraag.
 Had hij een wil toen de geschiedenis hem van het erf verjoeg.
 Zit je zo maar in een slingerende bus en niet begroet.
 Een nieuwe stad, een verder huis vanaf de mensen,
 vanaf jezelf, op één nacht ijs en rond een wak.
 Janken heimwee en onrust bij de katten op het dak.
 Begint een eigen wil ontwaakt buiten de deur te leven,
 wordt nauwelijks nog herkend als hij eens mee komt eten,
 herkent ook zelf niet wat hier was, wat hij vergat
 en komt het niet meer samen: wat je doet en wat zich laat doen.

Bij het station spuugt een zwerver een oude man op zijn jas,
 die toch al net bedreigd door een jongen met een viltstift,
 nu de hond nog dood, een heup kapot, de buurvrouw naar Marokko -
 recht onder de meeuwen, midden op het IJ is hij alweer.
 Bij zoveel zon en water raakt hij uit de tijd, als volgt:
 hij ziet zichzelf in Noord te midden van de drom der fietsers
 van dek afgaan, de route die hij zoekt door hoge bermten gaan,
 zomerombloed - daar gedachteloos en eindelijk te zijn.

Of dat kan, niet meer weten wat je weet. Desnoods een walkman,
 het lege heimwee in reclame en tv, in kletspraat leven,
 in een sekte, nu dan weer een dorp met een tuintje,
 een braderie, een lezing bij de Rotary - haha, die is goed.
 Het kan wel maar het wil niet want hij wil wel zonder zonnebril
 de stad in waar wij wonen dat het kraakt en dat het went
 zo'n ruwe jas, zo recht op straat, neon bij alles wat je ziet
 aan wereld in je hoofd, snak je naar een hoofd in de wereld.

Hij rookt zijn nagels op en brandt een borrel in zijn maag.
 Heeft hij geen macht, geen geld, maar bij de tijd, dat is ie.
 Hij vraagt een formica-kroket, patatje-oorlog en een cola.
 Een man crasht per video en balt zijn vuist. Onze held
 laat een boertje, kijkt daarbij een andere bezoeker aan,
 hij gooit een kwartje in de juke-box en verdwijnt.
 Dat hij zich schaamt maar de wereld ebt weg nu hij alleen
 blijft hangen in dit bange hoofd in deze lege stad
 en wordt het kouder, wind steekt op, de kinderen moeten eten.

'Aah stamcafé, aah gezelligheid en dorpje in de tijd!
 Ik ken je toch, drink uit, ik leef tot buiten met je mee.
 Als je maar luistert naar mijn nachtangst, die mop over een ander.
 Ja, dat gaan we doen, ik bel je morgen op, ik ken wel iemand.
 Ik dacht het souterrain is voor ons allen, keuken en de tuin.
 Een zoon ja, Hanneke nog vijf! Gescheiden, nee hoezo alleen.
 Een goeie violist maar waarom lul ik zo, ik blijf wel overeind.
 Ik ken hier iedereen. Familie, haha die is goed! Ik bel je.
 Kijk daar heb je Jan en waarom ben jij godverdomme altijd
 ben je dronken als ik hier ontvang. Dag schat, ik zag je nog.
 Ernst ouwe sjagerijn, nog tien en even pissen bij de vrouwen.
 Het woonerf roert zich wel, concert geweest, moet je die kraag zien,
 het westen staat naar alle kanten open, weet zij veel.
 Lach eens mee, dat geeft je het gevoel dat je bestaat.
 Ach stam, omhels me anders val ik uit elkaar. Nee, ik bel je.'

De stad zit hem als slordige confectie om het lijf.
 Uit de naden steekt een snackbar, een discotheekportier,
 de banden van een taxi in junkietranen knarsend,
 één knoop nog maar houdt het Damrak en Oud-Zuid bij elkaar.
 Geeft hij zichzelf een arm, schoenen zat maar al die sterren -
 hij overweegt een telefooncel want hij kent haar nummer.
 Hij zegt: wie ben je en besta je echt of enkel in mijn hoofd.
 Ik raak juist uit mijn hoofd als ik je ken, waar jij dan bent:
 overal je oog, je rug, je wenkbrauwboog, je sleutelbeen.
 Of dat ooit weer bij elkaar komt als een mens in de tijd
 en ik in jou, ik zie ons staan, ga kopje onder in het beeld.
 Hij zegt het niet, hij belt haar niet, het is te laat.
 Weer alleen in zijn helder hoofd dat uit zijn kraag steekt.
 Geen stad te zien maar een stad boven de stad, het gedicht
 waarin hij woont. Hij laat de ramen open als hij slapen gaat.

's Ochtends vroeg om halfzes de bel en weer en nog een keer.
 Vijf agenten die de trap op met pistolen en een hond.
 Ze smijten hem een hoek in, halen alles overhoop - de vrede
 van het huis - wat, klappen kan je krijgen, gore taal.
 'Hij verzette zich.' Geboeid een auto in geschopt op de vloer,
 dikke smeris smalend op zijn nek, gebeten en getrapt.
 Natuurlijk, foutje, een verkeerde tip, gewoon zijn uiterlijk.
 Natuurlijk is politie overal en altijd incidentje,
 geen systeem dat foutjes aantrekt die wel willen slaan.

‘Ik had de dorpsgeest verjaagd naar de vleespot op het woonerf.
 Ik had mijn kraag opgezet want dat het tochten zou op straat.
 Maar ook hoe wind je kleren spant, de regen langs je ruggegraat,
 jij rechtop staat en om je enkels een fladderende krant.
 Boven je hoofd geen deken van ideeën maar de taal,
 wereldbeelden waaien over voor een andere formule,
 wolk die soms blauw doorlaat maar kou en hitte tegengaat,
 geen straathoek nog gevreesd want wat er komt en toch verwacht,
 maar dit’ - hij snift zijn zinnen uit de kom in mijn antwoordapparaat.

Had ie niet van mij gedacht. Orde is een tent van woorden.
 Het zakmes van een daad is al genoeg: lappen, rafels.
 Je hoofd hier, daar je straat en wennen tot het past, jawel:
 de stoepen om de hoek zijn opgebroken, gierend van de lach
 gaat de moraal in haar BMW voorbij, konsumptie rijdt,
 de borreltafel stuurt het land: als oude kranten
 waaien de bejaarden langs, de tweede generatie klost
 de smalle trappen af en steekt de brand in lantaarnpalen,
 als mister Samsonite de koffers vult, vertrokken is,
 sta jij nog met een giro voor de lepra's in je mond,
 maar doe je kraag omlaag, je knopen open: alles komt.
 Dit in te spreken voor de piep. ‘Hou zee!’ Scheve emoties.

In een telefoonceel staat een man maar te gebaren die nu
 ophangt, zijn hand van de hoorn glijdt, glas alom, iemand
 heft een vinger naar hem op, is hij intiem geweest, hij zei
 misschien: ik breek. Maar je breekt niet want je breekt niet.
 Dus opent hij de deur en dat doet hij met zijn schouder.
 Staat hij tot zijn veters in het zand, verstuikt zijn ogen.
 Hij zoekt een tegel, een richting of een schouder liever nog.
 Of een houding: leunt hij licht op zijn paraplu en weegt
 de lucht op zijn hand alsof het, sneu, het regent.
 Ik fiets de pont op, lekker weertje voor een tocht door het gras.

XVI

Dit is het antwoordapparaat van uw dichter.
 De dichter slaapt en kan u niet derhalve maar...
 Hij ademt zwaar, Van Beek, zijn derde cel was niet kapot.
 Dit apologetisch klagen laat hij door zijn oren gaan,
 hij brandt een sigaret, hij frommelt met papier, de piep,
 hij zegt: wat zijn dat voor manieren die ik vinden moet.
 Van mijn jeugd, die louche handelaar, een auto gekocht,
 al na de eerste bocht gecrasht, doorgestrompeld het toneel op,
 met het stuur in mijn hand in een voortuin in de modder beland,
 als vuur een aansteker, 'kijk wat mooi,' maar Vriendschap bij het hek
 had nog veel zaken onderweg. Toen kwam de beeldenoptocht
 van de anti-Beckett: een wanhopige in roze uit-
 gevoerde neger, leuk, zigeunerin-op-boomtak na-
 geschilderd, knipoog, het theater van de lach speelt Tsje-
 chov, Hamlet wordt gemimed in tien minuten. 'Waar-
 om niet,' wiegt een koortje, 'alles is er, wij gaan alle-
 maal lekker dood en om het hedendaagse heden te be-
 erven is de snit van ons lot luchtig bij elkaar gepikt, wij hou-
 den niet van wie wij waren doo-bee-wah, nooit meer mod-
 der en okee geen grond, zo hartveroverend design zijn wij.'
 Mooi dat ik genoeg verdiende om het met ze eens te zijn.
 Ik kreeg een nieuwe plastic strohoed met een scheur erin.
 Ik was niet vrolijk en niet droevig met mijn hoofd in de tv,
 dat iedereen mij aardig vond en koopkracht wel voor twee.
 Toch weer gestruikeld over zwervers en de route naar mijn werk,
 de buurvrouw die al vijftien jaar alleen, mijn eigen hart dat gat
 besloot ik dat alleen nog maar door haar gevuld en ik
 verzoend maar heb haar niet gevonden of ik ben haar kwijt,
 waarschijnlijk is dat zij niet meer bestaat, is onze tijd
 te zakelijk, te democratisch dat zij steeds aanwezig is
 en haar ziel voor ons verwaait. Waarschijnlijker zijn wij
 door de geschiedenis tot architect vergroeid die niet
 woont in wat hij bouwt en moeten zij wel van ons houden
 als een huis en dat zij blijvend zijn wat wij niet vinden.
 Ik ben dus nog alleen maar recht op straat, probeer te zijn
 bij wat bestaat maar ben intussen in de taal beland die mij
 omringt. 'Gestrand,' hoor ik je denken - ha ha, die is goed.
 In plaats van zelf te leven heb je ons op pad gestuurd.
 Of je iets aan ons gehad hebt nu je zelf en zonder de stok

van de verbeelding, ik althans ik hef mij op, dit vers heb ik geschreven en je ziet: veel verder ben ik niet dan waar jij was. Ik weet niet wat mijn opdracht was maar geef haar hier terug. Adieu meneer, het ga je goed en aarzel niet: over de brug.

Neerstortende vijverenden

*Vliegen wij bij deze opvlucht weer de bocht uit.
 Blinde navigatie houdt ons panisch bij elkaar.
 Wij halen deze dakrand net, we raken een antenne niet.
 Stormt de ziel nu, is dat vrijheid, dit verongelukken
 voor je valt en op volle kracht want anders kan het niet.
 Er was geen koers maar daar zijn we alweer uit geraakt
 achter de staart aan van de eigen kont, ons zieltje
 is te klein voor dit richtingloze rauwe voelen van de stad.
 Wij zijn geen meeuwen, dan maar naar de grond, die op ons afstormt
 en donderen door de takken klappend naar beneden.
 Waar we niet over de kop slaan. Kalm mater is de wereld
 als je niet verdrinkt zoals de stomme vissen maar bedenkt.
 Wij hebben veel te vertellen, ons gesnater komt op gang,
 geklets en na de stilte bang om in dit lood te verdrijven,
 verkipt, beklokt en zo tevreden met het brood.*

XVII

Ik doorkruis de cirkels van de grachten naar het hart
 waar ik in het bootje van mijn ziel, aan de oppervlakte
 van het leven heen en weer woon en zoals ik in de klas
 heen en weer loop door wat er achteraf te vertellen was.

Ajax, lekkere wijven en Natasja zegt: een basgitaar
 en zulke lieve ogen in de sportschool gisteravond.
 Ik haal de posters uit de ogen van de kids en daag
 ze uit dit geringe lege lucifersdoosje stuk te slaan.

Geen weg naar huis, een losse tred, een plastic tasje aan m'n pols.
 Geen jas, geen kraag, geen oogopslag, dus word ik steeds gerold.
 Ik houd de pet van een agent vast die een man afrost.
 Ik hoef geen fiets en geef de junk een gulden voor de dorst.

Nu ik deze straat neem, neem ik niet die steeg daar.
 Een weg die niet verloren gaat, ik ben er niet en nooit geweest.
 Als ik op mijn school werk, kan ik thuis geen woorden zweten.
 Een hoofd dat boven water steekt maar leeft bij wat er zwemt.

Ik raap een fiets op en probeer een mopje op een lijstje.
 Een taxiploert mij klem rijdt, met de ketting om z'n nek dreigt.
 Ik buig mijn hoofd en laat ze voor in winkels, van die wijven.
 Ik sla de hamer in elkaar die mijn duim en niet de spijker.

Austin Healey, nieuwe lijn: de vulva van het nieuw design
 vervoert mij maar liever loop ik onder in mijn eigen tijd.
 Deze prachtige vrouw - de ander - stukt mij in m'n lijf
 maar ik streek de leuning van deze brug om hier te zijn.

In een kerk demonstreer ik voor een dienstweigeraar.
 Ik lees de krant en stuur een kaart naar Nicaragua.
 Ik geef zijn hond een trap en bied de oude man een borrel aan.
 Door het raampje van de Boeddha zie ik Marx in de regen staan.

Uit een dekschuit rookt een kolenvuur mij uit de diepte open:
 zo rook het in het dorp. Ontheemde beelden kraken nu mijn hoofd
 en gaan mij tot een rafelig maar ronddoelend mens bewonen.
 Relaxed maar dwars genoeg voor kunst laat ik mijn ogen stromen.

Ik tel mijn vrienden niet, ik monster wie ik zie en vaar
met open ogen mee tot een van twee 'm drost. Is dat verraad.
Ik verveel me niet met kletspraat in een hoek van mijn verjaardag.
Ik luister waar ik ben en word met alle dingen later.

Kijk, de bijkrantredakteur die bij de deur staat voor een mythe.
Hij maakt een foto op zijn drievoet: 'Simuleer nog eens verdriet,
jouw post-urbane wandel lijkt een trend en dat is nieuws
voor onze grote lege bladen. Geef me please een analyse.'

Mijn kamer in het kraakpand is de kachel veel te groot.
Ik heb een plastic tent gespannen waar ik in mijn stemming woon.
Ik word er 's morgens wakker als een schip dat net gedoopt is.
Als alles goed gaat wordt de boel nog volgend jaar gesloopt.

De zielsbeminde pijpt me tot ik klaarkom van mijn stuitje
tot mijn kruin en mijn hoofd, dat kraaiend kind, het duin afrolt
in de tijd, in haar krullen liggend blijft. In de ruiten meeuwen
klimmend in oktober. In de kamer als de zee de stad ruisend.